

СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

CURRENT STATE OF LEGAL REGULATION OF CRYPTOCURRENCIES IN UKRAINE

Нескороджена Л.Л., к.ю.н., доцент,
доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права
Державний торговельно-економічний університет

Бонь Б.О., старший викладач кафедри міжнародного,
цивільного та комерційного права
Державний торговельно-економічний університет

Кононець О.М., к.ю.н.,
доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права
Державний торговельно-економічний університет

В статті розглянуто питання щодо правового значення криптовалюти у сучасній фінансовій системі, стану її правового визначення і закріплення в законодавстві, а також місця серед системи об'єктів цивільних прав. Концепція правового статусу криптовалюти, яка на сучасному етапі сформувалась на рівні національного законодавства, а також у міжнародно-правовій доктрині, характеризується відсутністю сталого та єдиного підходу до концепції криптовалюти, а так само і до питання її правової природи. Досі неврегульованими залишаються чимало правових аспектів щодо правового регулювання цього фінансового інструмента. Разом з тим, беззаперечним є те, що криптовалюта – це ефективний та дієвий інструмент у фінансовій системі на сучасному етапі, який буде продовжувати зміцнювати свої позиції та посилювати роль у сфері фінансових відносин. У науковій статті аналізуються сучасний стан правового регулювання криптовалюти, відзначаються як позитивні, так і проблемні аспекти у визначенні правового статусу криптовалюти.

Враховуючи закордонний досвід, погляди сучасних науковців, які досліджують вказану правову категорію, окремої уваги потребує формування дефініції «криптовалюта» на законодавчому рівні, зокрема, шляхом визначення даного поняття в окремій статті Цивільного кодексу України або закону. В статті після аналізу поняття електронні гроші та цифрові гроші, констатується факт, що електронні гроші та цифрові гроші не є криптовалютою.

Стверджується, що у процесі легалізації криптовалюти у сфері цивільно-правових відносин в якості об'єкта цивільних прав першочергово є необхідним, щоб у відкритому доступі була наявна повноцінна інформація про емітента, порядок емісії та операцій з приводу криптовалюти та створені реальні можливості доступу до такої інформації та забезпечено гарантії її відкритості. Наступним кроком, має бути формування ефективної, дієвої, розвинутої, сучасної державно-правової політики, яка врегулює статус криптовалюти, визначить основні засади використання даних електронних платіжних засобів.

Ключові слова: реформування, криптовалюта, правове регулювання, гроші, електронні гроші, цифрові гроші, платіжний засіб, віртуальні активи, цифрові права.

The article examines the legal significance of cryptocurrency in the modern financial system, the status of its legal definition and consolidation in legislation, and its place among the system of civil rights objects. The concept of the legal status of cryptocurrency, which has currently been formed at the level of national legislation and in international legal doctrine, is characterised by the lack of a stable and unified approach to the concept of cryptocurrency, as well as to the issue of its legal nature. Many legal aspects of the legal regulation of this financial instrument remain unresolved. At the same time, it is undeniable that cryptocurrency is an effective and efficient tool in the financial system at the present stage, which will continue to strengthen its position and enhance its role in the field of financial relations. The article analyses the current state of legal regulation of cryptocurrencies, and notes both positive and problematic aspects in determining the legal status of cryptocurrencies.

Given the foreign experience and the views of modern scholars studying this legal category, special attention should be paid to the definition of "cryptocurrency" at the legislative level, in particular, by defining this concept in a separate article of the Civil Code of Ukraine or a law. After analysing the concepts of electronic money and digital money, the article states that electronic money and digital money are not cryptocurrencies.

It is argued that in the process of legalisation of cryptocurrency in the field of civil law relations as an object of civil rights, it is first and foremost necessary to have full information about the issuer, the procedure for issuing and conducting transactions with cryptocurrency in the public domain, and to create real opportunities for access to such information and ensure guarantees of its openness. The next step should be the formation of an effective, efficient, developed, modern state and legal policy that will regulate the status of cryptocurrency and define the basic principles of using these electronic means of payment.

Key words: reform, cryptocurrency, legal regulation, money, electronic money, digital money, means of payment, virtual assets, digital rights.

Постановка проблеми. Сьогодні розвиток суспільства нерозривно пов'язаний з впровадженням цифрових технологій та створенням нових механізмів правового регулювання у цій сфері. Беззаперечно, відносини глобалізації та стрімкий розвиток технологій сприяють розвитку і фінансових активів в нових формах – зокрема, у вигляді віртуальних активів, одним з видів яких є криптовалюта. Наразі криптовалюта від модного невідомого тренду стала одним із ключових аспектів фінансових відносин, а з появою відповідних засад законодавчого регулювання даного інституту – перспективним напрямком у сфері подальшого удосконалення та реформування відносин у фінансовій системі.

За останніми рейтингами, криптовалюта стає перспективним та активно застосовуваним платіжним засобом, який стрімко набирає обертів. Якщо звернутись до статистичних даних, зокрема, до звітів платформи Chainalysis,

визначено, що в рейтинговій системі щодо загального використання криптоактивів, місце України є високим у рейтингу. Зокрема, відповідно до звіту «Географія криптовалют» за 2022 рік, Україна знаходиться в першій трійці (на третій позиції) за показниками рівня сприйняття криптовалюти, що пояснюється її ключовими позиціями відносно показників кількості транзакцій щодо її продажу на криптовалютних ринках та інших призначених для цього місцях [1]. Однак в 2023 році Україна перейшла на 5 позицію за показниками рівня сприйняття криптовалют, але це можна пояснити війною рф проти України [2].

Водночас, за вітчизняним законодавством України є певна правова прогалина щодо поняття «криптовалюти» та її правового статусу. Так, одним із вагомих кроків стало прийняття Закону України «Про віртуальні активи» (надалі – Закон України)[3], який регламентує сукупність правовідносин щодо обороту віртуальних активів, деталі-

зує комплекс прав та обов'язків суб'єктів, що беруть участь у правовідносинах з віртуальними активами; встановлює основні засади та напрямки державно-правової політики у цій сфері. Втім, суттєвою перешкодою є те, що на сьогодні вказаний закон повноцінно не функціонує, оскільки до сьогодні законної сили не набрав. Момент набрання чинності вищевказаним законодавчим актом пов'язується з днем набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами» (законопроект № 2461) [4]. Крім того, вказаний Закон України має бути предметом ретельного дослідження та аналізу, оскільки навіть з його прийняттям залишаються певні проблемні аспекти у статусі криптовалюти в Україні.

Окрім того, правова ситуація щодо статусу криптовалюти також обтяжується тим, що в Україні від початку російської агресії не було легального поля використання криптовалюти. Зокрема, фактичний стан війни в Україні призводить до небажаних правових наслідків у вигляді суттєвого затягування із втіленням дієвих інструментів, які дозволили б ввести віртуальні активи в легальні рамки і забезпечити їх реальну життєздатність та дієвість. Як наслідок – з'являються певні приватні ініціативи, які вже в подальшому підтримуються суб'єктами державної влади, що певним чином легітимізує ринок криптовалюти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням правового статусу криптовалюти приділялась суттєва увага науковців. Так, питання використання криптовалюти на ринку платежів досліджували О. Бречко, Т. Желюк [5], М.Д. Бутко [6], С.Ю. Капсамун, Ю.І. Онищенко [7]; правовий статус криптовалюти досліджували Н.В. Федорова [8], В.М. Логойда [9], Л.Л. Нескороджена [10]; проблеми правового регулювання криптовалюти було об'єктом дослідження Д.В. Казначеевої, А.О. Дорош [11], С.Ю. Гончаренко [12], питання різновидів криптовалюти досліджували Г.О. Ільченко [13] та інші, разом з тим одноставності у багатьох аспектах науковцями не досягнуто, вказана тема є актуальною і для подальших наукових досліджень.

Метою статті є аналіз проблем правового регулювання криптовалюти в Україні, визначення проблемних аспектів та перспектив удосконалення.

Результати дослідження. Існують різні підходи до визначення поняття «криптовалюта». На думку окремих науковців, криптовалюта є різновидом віртуальної валюти, та одним із новітніх різновидів грошей, у той час як інші вважають її лише цифровим активом, повністю спростовуючи пов'язаність грошей та криптовалюти [11, с. 173]. За переконанням В.О. Мандрик, під криптовалютою слід розуміти актив у цифровому вигляді, який виступає засобом обміну, із застосуванням криптографії задля забезпечення безпеки операцій, а також, контролю створення додаткових одиниць та для перевірки передачі активів [14, с. 67]. Отже, криптовалюта розглядається в контексті цифрових грошей, базою яких є технологічні криптографічні інструменти. Відповідно, валюта є певною генерацією комп'ютерного коду, що має електронну форму, без існування у реальному фізичному вигляді.

Внаслідок ретельного дослідження норм прийнятого Закону України слід констатувати відсутність однозначного прямого визначення терміну «криптовалюта». У ньому розглядається інша дефініція, що є більш широкою за змістовним навантаженням – «віртуальні активи». Отже, відповідно до вказаного Закону України, віртуальні активи визначаються як «нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі» [3]. Із аналізу вказаного поняття можна відзначити, що воно не тотожне поняттю криптовалюти, а законодавець не визначає віртуальні активи виключно через криптовалюту.

В.І. Нагнибіда зазначає, що зміст криптовалюти можна розглянути в якості блага нематеріального характеру, яке

знаходить свій вираз у певному комплексі даних в електронній формі. При цьому, на його думку, віртуальні активи існують не тільки у вигляді криптовалюти, а також можуть виражатись у формі будь-якого NFT токєну. Отже, це можуть бути і певні інші масиви даних, які мають електронну форму збереження та вигляду, та наділені певною вартістю [15, с. 48].

В зарубіжних країнах питання регулювання криптовалюти вирішується по-різному. Так, у США криптовалюта визнається як майно, що є об'єктом оподаткування. Влада США регулює криптовалюти через законодавство про майнові права та антивідмивання грошей. В Китаї починаючи з 2017 року заборонено біржі криптовалют та ICO (ініціал-оферингів). Втім, правильно буде говорити не про повну заборону криптовалюти в Китаї, а про певну обмеженість у її використанні. Японія одна з найперших на законодавчому рівні визнала криптовалюту як законний засіб платежу (2017 р.). Також законодавство Японії доволі детально регламентує криптовалюту та визначає засади її статусу. У Європейському Союзі на загальному рівні не визначається правовий статус криптовалют, а відповідні країни-члени ЄС обирають власні підходи до закріплення статусу криптовалют. ЄС регулює криптовалюти за допомогою діяльності Європейського банку та Європейської комісії [16, с. 114].

Отже, правовий статус криптовалют відрізняється в різних країнах та не характеризується єдністю підходів.

Варто погодитися з науковцями, які виділяють такі основні ознаки криптовалюти :

- 1) криптовалюта є певним цифровим кодом, який генерується відповідно до складних математичних алгоритмів;
- 2) криптовалюта може виконувати опції фіатних грошей, зокрема, бути у вигляді платіжного засобу, обмінного еквівалента тощо;
- 3) криптовалюти притаманна анонімність учасників операцій та застосування специфічних механізмів шифрування;
- 4) облік операцій з криптовалютами здійснюється за допомогою технології блокчейн;
- 5) криптовалютна система виступає у вигляді закритої децентралізованої системи, основні аспекти функціонування якої визначають її учасники. У свою чергу, курс криптовалюти не визначається національним банком, а корегується у процесі функціонування, формується ринковим шляхом. Також емісія криптовалюти не перебуває під державним контролем;
- 6) відсутність реальної її забезпеченості (вартість криптовалют є результатом співвідношення попиту та пропозиції на них серед користувачів) [11, с. 172].

В законодавстві України правовий статус криптовалюти визначено через майно, а не засіб платежу. Зрозуміло, що використання криптовалюти як традиційного об'єкта цивільних прав є простішим, адже питання правового регулювання об'єктів цивільних прав вже врегульовані Цивільним кодексом України, є велика судова практика щодо розуміння специфіки визначення та використання об'єктів цивільних прав; разом з тим концепція використання криптовалюти як засобу платежу передбачає велику законодавчу роботу, перш за все розуміння механізму введення криптовалюти як засобу платежу, особливостей розрахунків за допомогою криптовалюти та необхідність перегляду спеціального законодавства щодо платіжних систем.

Законодавець пішов першим шляхом та доповнив Цивільний кодекс України новою статтею 179-1 «Поняття цифрової речі» [17]. Так, за ч. 1-2 статті 179-1 Цивільного кодексу України, «цифровою реччю є благо, що створюється та існує виключно у цифровому середовищі та має майнову цінність. Цифровою реччю є віртуальні активи, цифровий контент та інші блага, щодо яких застосовуються положення частини першої цієї статті».

Варто погодитися з І.Р. Макогонюком, який зазначає, що для правової легалізації віртуальної валюти як об'єкта цивільних прав насамперед потрібно:

1) чітко розуміння, що таке криптовалюта, її різновиди та особливості обігу;

2) щоб кожен учасник цивільних правовідносин мав відкриту інформацію про емітента, порядок емісії та операцій з приводу криптовалюти, після чого логічним та закономірним кроком буде питання про перегляд державної політики щодо біткоїна та аналогів [18, с. 343].

На думку М.Д. Бутко, і з нею варто погодитися, положення Закону України потребують доопрацювання. Зокрема, у вказаному законодавчому акті мають бути враховані та відображені наступні моменти:

1. Класифікація та визначення віртуальних активів повинні відповідати Регламенту регулювання ринку криптоактивів Markets in Crypto assets (MiCA).

2. Ліцензування та умови діяльності постачальників послуг повинні відповідати Розділу II Регламенту MiCA.

3. Всі гравці крипто-ринку повинні формувати «White paper» з інформацією про віртуальний актив та/або ICO-проект.

4. Введена повинна бути відповідальність за недостовірну інформацію у «White paper».

5. Для споживачів повинен бути обов'язковий «Disclaimer» із попередженням про ризик втрат інвестицій та заощаджень.

6. Повинна бути чітко регламентована відповідальність гравців крипторинку за втрату коштів споживачів.

7. Механізм «публічної пропозиції» повинен бути доопрацьований відповідно до Регламенту MiCA [6, с. 123].

Варто вказати і на пропозицію О. Гороховського, власника Монобанку, який з метою захисту прав споживачів, належного обігу криптовалюти та її оподаткування пропонує купувати крипту з банківського облікового запису. «Ми колись запустимо криптовалюту. Криптокартка буде в додатку там, де й інші картки. Те, до чого звик користувач, є карта в доларах, а буде і карта в біткоїнах», – підсумував Олег Гороховський [19]. Тобто, О. Гороховський криптовалюту прирівнює до гривні та долара, що є засобами платежу. Ст. 192 ЦК України зазначає, що законним платіжним засобом, обов'язковим до приймання за номінальною вартістю на всій території України, є грошова одиниця України – гривня. Ч. 2 вказаної статті вказує на можливість використання на території України іноземної валюти. Ст. 1 Закону України «Про валюту та валютні цінності» [20] розрізняє іноземну та національну валюту. До національної валюти відносять цифрові гроші Національного банку України та електронні гроші, номіновані у гривні. Цифрові гроші Національного банку України – це електронна форма грошової одиниці України, емітентом якої є Національний банк України [21], але це не криптовалюта. Відповідно до Закону України «Про платіжні послуги» банки мають право випускати електронні кошти, тобто одиниці вартості, що зберігаються в електронному вигляді, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій (у тому числі з використанням наперед оплачених платіжних карток багатодільного використання), які приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж їх емітент, та є грошовим зобов'язанням такого емітента електронних грошей (ст.ст. 1, 57 Закону України «Про платіжні послуги»). Але електронні кошти теж не є криптовалютою. Тому відповідно до законодав-

ства України банки можуть емітувати лише в електронні кошти. Крім того, в 2017 році була спільна заява фінансових регуляторів щодо статусу криптовалют в Україні, які зазначили, що незважаючи на існування в світі численних практик використання криптовалют у якості міри вартості, засобу обміну та накопичення, її складна правова природа не дозволяє ототожнити її з будь-яким із суміжних понять (грошові кошти, валюта, валютна цінність, законний платіжний засіб, електронні гроші, цінні папери, грошовий сурогат тощо) [22]. Тому варто, на законодавчому рівні визначити правовий статус криптовалют, бо без цього всі операції, які здійснюються особами з криптовалютою, здійснюються ними на власний ризик. Запровадження вказаних змін дійсно є доцільним, оскільки це матиме наслідком забезпечення більш ефективного регулювання криптовалют в Україні та захистити права споживачів. Враховуючи євроінтеграційні прагнення України, законодавство України щодо криптовалют має у повній мірі відповідати європейським стандартам. Для цього необхідно внести зміни до Закону України відповідно до зазначених вище рекомендацій. Крім того, важливо провести інформаційну кампанію для підвищення обізнаності населення про криптовалюту та її ризики. Це допоможе людям усвідомити потенційні ризики, пов'язані з інвестиціями в криптовалюту, і прийняти обґрунтовані рішення.

Досліджуючи особливості формування ринку криптовалют в Україні, вчені також зазначають, що такий ринок розвивається швидкими темпами, але не має відповідного нормативно-правового регулювання, що позначається на зростанні ризиків для учасників [23]. Залишаються невирішеними та дискусійними питання проведення фінансового моніторингу операцій з криптовалютами, декларування доходів та сплати податків. Для підвищення ефективності державного регулювання ринку криптовалют необхідне створення єдиного законодавчого і виконавчого поля регулювання діяльності усіх його учасників зазначеного ринку з чітким визначенням функцій і завдань фінансових регуляторів. Потребують вирішення проблеми, пов'язані із забезпеченням безпеки транзакцій, розвитку кіберстрахування в напрямку страхового захисту власників криптогаманців, бірж криптовалют від хакерських атак.

Висновки і пропозиції. На основі проведеного дослідження, вбачається за доцільне констатувати, що наразі в Україні дослідження правового регулювання криптовалют є актуальним та перспективним напрямком.

Прийняття Закону України «Про віртуальні активи» у 2022 році було важливим кроком на шляху до врегулювання криптовалют в Україні, зокрема, він містить вимоги щодо регуляторного нагляду за криптовалютами компаніями, відповідальності за порушення регуляторних вимог та запровадження різних видів ліцензій для криптовалютних компаній. Однак, цей закон на даний час не набув чинності, що ускладнює реальний стан законодавчого врегулювання криптовалют.

Також невирішеними залишаються питання про проведення фінансового моніторингу операцій з криптовалютами, декларування доходів та сплати податків; про забезпечення безпеки транзакцій; розвитку кіберстрахування в напрямку страхового захисту власників криптогаманців, бірж криптовалют від хакерських атак тощо. Все це однозначно свідчить про потребу в удосконаленні подальшого правового регулювання криптовалют в Україні та проведенні наукових розвідок у цій сфері.

ЛІТЕРАТУРА

1. The 2022 Global Crypto Adoption Index. URL: <https://blog.chainalysis.com/reports/2022-global-crypto-adoption-index> (дата звернення: 22.01.2024).
2. The 2023 Global Crypto Adoption Index. <https://www.chainalysis.com/blog/2023-global-crypto-adoption-index/> (дата звернення: 22.01.2024).
3. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. *Верховна Рада України*. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> (дата звернення 21.01.2024).

4. Проект Закону Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39211> (дата звернення 21.01.2024).
5. Желюк Т.Л., Бречко О.В. Використання криптовалюти на ринку платежів: нові можливості для національних економік. *Вісник ТНЕУ*. 2016. №3. С.50-60.
6. Бутко М.Д. Криптовалюта як альтернатива фіатним коштам. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2023. №33. С. 121-127.
7. Капсамун С. Ю., Онищенко Ю. І.. Криптовалюта як фінансовий актив для інвестування банками. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. № 25, ч. 2. С. 25-30.
8. Федорова Н.В. Криптовалюта: обчислювальна система чи творча діяльність людини. Бізнес-аналітика: моделі, інструменти та технології : Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (1-3 бер. 2023.) К.: НАУ, 2023. С.539-542.
9. Логойда В.М. Перспективи врегулювання правового статусу криптовалюти в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. № 63. С.152-157.
10. Нескороджена Л.Л. Криптовалюта: об'єкт цивільних прав чи засіб платежу? Сучасна цивілістична наука в умовах гібридної війни: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 16 листопада 2017 р. – Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2017. С.162-167.
11. Казначєєва Д. В., Дорош А. О. Криптовалюта: проблеми правового регулювання. *Вісник Кримінологічної асоціації України* : зб. наук. праць. № 2 (23). 2020. С. 171–176.
12. Гончаренко С. Ю. Адміністративно-правове регулювання у сфері віртуальних активів. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» Приватний заклад вищої освіти «Київський міжнародний університет»; Науково-дослідний інститут публічного права, Київ, 2021. URL: <https://sipl.com.ua/26-503-050>.
13. ІЛЬЧЕНКО Г. (2023). Юридичні аспекти використання NFT токенів. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*, 127 (2), 88–97. [https://doi.org/10.31617/3.2023\(127\)06](https://doi.org/10.31617/3.2023(127)06)
14. Мандрик В.О., Мороз В. П. Законодавче регулювання обігу криптовалют в Україні, проблеми та перспективи їх розвитку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019. Т. 29. № 4. С. 67-71.
15. Нагнибіда В. І. Реалізація положень законодавства про віртуальні активи у світлі політики діджиталізації. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2021. № 5. С. 45-52.
16. Білик І. І., Погиба А. А. Роль криптовалют в економіці: переваги та недоліки. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Т.2. № 19. С. 113–119.
17. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 21.01.2024).
18. Макогонюк, І. Р. Криптовалюта як об'єкт цивільних правовідносин. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів: тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 342-344.
19. Гороховський про перспективи біткоїн-картки: «Зіштовхнулися з регулятором і зупинилися». URL: <https://minfin.com.ua/ua/2021/12/31/78236028> (дата звернення: 22.01.2024).
20. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення: 28.01.2024).
21. Про платіжні послуги: Закон України від 30 червня 2021 року № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>(дата звернення: 28.01.2024).
22. Спільна заява фінансових регуляторів щодо статусу криптовалют в Україні. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/spilna-zayava-finansovih-regulyatoriv-schodo-statusu-kriptovalyut-v-ukrayini>(дата звернення: 22.02.2024).
23. Дученко М. М., Павленко Т. В. Особливості формування ринку криптовалют в Україні. *Ефективна економіка*. 2018. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6786> (дата звернення: 22.01.2024).